

Regeringens proposition

1984/85: 86

om förnyelsefonder, m.m.;

beslutad den 1 november 1984.

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har tagits upp i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

KJELL-OLOF FELDT

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att företag, vars årsvinst 1985 uppgår till minst 500 000 kr. och vars huvudsakliga verksamhet avser jordbruk, skogsbruk, fastighetsförvaltning eller rörelse, skall betala in ett belopp motsvarande 10 % av vinsten till ett räntelöst konto i riksbanken (förnyelsekonto). Inbetalningen är avdragsgill om företaget gör en lika stor avsättning till förnyelsefond. Förnyelsefonden får användas för att finansiera utbildning av anställda hos företaget samt forskning och utvecklingsarbete.

Ett företag som vill utnyttja sin förnyelsefond – och därmed kunna disponera medlen på förnyelsekontot – skall ansöka om detta hos regeringen eller statens industriverk. Till ansökningen skall fogas yttranden från berörda arbetstagarorganisationer. Som huvudregel gäller att en ansökan skall avslås om organisationer som avstyrker ansökningen företräder fler anställda än organisationer som lämnar ansökningen utan erinran. Kontomedel som inte kunnat disponeras i samband med fondutnyttjande betalas tillbaka till företaget efter fem år.

Propositionen innehåller vidare ett förslag om att inbetalningskvoten vid avsättning till allmän investeringsfond skall höjas. Ändringen innebär att ett belopp motsvarande 75 % – och inte som nu 50 % – av avsättningen skall betalas in till riksbanken. Den nya bestämmelsen berör avsättningar som görs i bokslut per den 31 december 1984 och senare.

1 Förslag till Lag om inbetalning på förnyelsekonto

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Svenska aktiebolag, svenska ekonomiska föreningar, svenska sparbanker och svenska ömsesidiga skadeförsäkringsanstalter skall, om företagets huvudsakliga verksamhet avser jordbruk, skogsbruk, fastighetsförvaltning eller rörelse, betala in medel på ett räntelöst konto i riksbanken (förnyelsekonto) enligt bestämmelserna i denna lag.

Regeringen får, om det finns synnerliga skäl, medge befrielse helt eller delvis från skyldigheten att betala in medel på förnyelsekonto.

Företag, som avses i första stycket och som betalar in medel på förnyelsekonto, har rätt till avdrag enligt bestämmelserna i 4 § för det belopp som i räkenskaperna har avsatts till en särskild fond (förnyelsefond).

Livförsäkringsanstalter samt bostadsföretag, som avses i 2 § 7 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, får inte betala in medel på förnyelsekonto.

2 § Inbetalning på förnyelsekonto skall göras med ett belopp som motsvarar 10 procent av företagets justerade årsvinst under det beskattningsår för vilket taxering i första instans sker år 1986 eller – om företaget på grund av förlängning av räkenskapsåret inte skall taxeras detta år – år 1987. Understiger den justerade årsvinsten 500 000 kronor behöver inbetalning på förnyelsekonto inte göras.

Med justerad årsvinst avses årsvinsten enligt fastställd balansräkning sedan årsvinsten, i den mån den påverkats av nedan angivna poster,

- a) ökats med erlagda eller beräknade allmänna svenska skatter,
- b) ökats med belopp som har avsatts till allmän investeringsfond enligt lagen (1979:609) om allmän investeringsfond och annan liknande fond,
- c) ökats med belopp som har donerats till allmännyttigt eller därmed jämförligt ändamål,
- d) minskats med restituerade allmänna svenska skatter,
- e) minskats med belopp som enligt 6 § lagen om allmän investeringsfond har återförts från lagerinvesteringskonto jämte tillägg på sådant belopp,
- f) justerats med belopp som har föranlett ändring av årsvinsten på grund av överföring av allmän investeringsfond och annan liknande fond samt
- g) ökats med belopp som har tagits i anspråk för av- eller nedskrivningar eller koncernbidrag utöver vad som kan godtas vid inkomsttaxeringen.

Omfattar beskattningsåret kortare eller längre tid än tolv månader skall den justerade årsvinsten jämkas med hänsyn till detta. Skall företaget taxeras för två beskattningsår skall årsvinsten för de båda beskattningsåren läggas samman, varefter vinsten jämkas med hänsyn till de båda beskattningsårens sammanlagda längd.

Har företaget vidtagit några åtgärder som kan antas ha tillkommit i syfte att helt eller delvis undgå skyldighet att betala in medel på förnyelsekonto skall vid bestämmande av underlaget för insättningsskyldigheten bortses från sådana åtgärder.

3 § Inbetalning till förnyelsekonto skall ha kommit ett riksbankskontor till handa senast den dag, då företaget enligt 34 § 1 eller 2 mom. taxeringslagen (1956:623) skall ha avlämnat självdeklaration för beskattningsåret.

Inbetalning som har gjorts senare än i första stycket sägs men senast den

15 oktober under taxeringsåret skall också godtas. I dessa fall skall företaget betala en särskild avgift till statsverket. Avgiften är 1 procent av det först inbetalade beloppet för den kalendermånad då beloppet rätteligen senast skulle ha betalats in och därefter 1 procent av beloppet för varje påbörjad kalendermånad till dess inbetalning sker.

Den särskilda avgiften skall betalas inom den tid som länsstyrelsen bestämmer. Betalas inte avgiften inom föreskriven tid utgår restavgift enligt 58 § 1 mom. första stycket uppbördslagen (1953: 272) på avgiftsbeloppet. Den särskilda avgiften och restavgiften får drivas in i samma ordning som gäller för indrivning av skatt enligt uppbördslagen.

Avgifterna är inte avdragsgilla vid inkomsttaxeringen.

Skall företaget inte taxeras år 1986 är företaget skyldigt att göra en preliminär inbetalning till riksbanken med belopp som motsvarar 10 procent av den justerade årsvinsten eller – i förekommande fall – den jämkade årsvinsten, beräknad enligt 2 §, som hänför sig till det eller de beskattningsår för vilket taxering sker år 1985. Inbetalningen skall ha kommit ett riksbankskontor till handa senast den 30 april 1986. Finner företaget, vid avlämnandet av sin självdeklaration till 1987 års taxering, att ett större belopp skall betalas in till förnyelsekonto än vad som preliminärt har betalats in, skall företaget betala in vad som fattas senast den dag, då företaget enligt 34 § 1 eller 2 mom. taxeringslagen skall ha avlämnat sin deklaration. Bestämmelserna i andra – fjärde styckena gäller även företag som avses i detta stycke.

Riksbanken skall lämna bevis till företaget om inbetalning till förnyelsekonto.

Riksbanken skall till statens industriverk och länsstyrelsen översända uppgifter angående de för beskattningsåret gjorda inbetalningarna till förnyelsekonto senast den 31 maj under taxeringsåret eller, om beloppet har betalats in vid senare tidpunkt, snarast därefter.

4 § Vid beräkning av nettointäkt av fastighet eller av rörelse enligt kommunalskattelagen (1928: 370) och lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt har företag, som avses i 1 §, rätt till avdrag för belopp som i räkenskaperna har avsatts till förnyelsefond. Avdrag medges inte med högre belopp än vad företaget – i enlighet med bestämmelserna i 2 § – senast den 15 oktober under taxeringsåret har betalat in till förnyelsekonto. Avdraget får göras vid taxeringen det år då insättningen senast skall ha skett eller – om företaget på grund av förlängning av räkenskapsåret inte skall taxeras nämnda år – vid påföljande års taxering.

Ett företag kan inte få avdrag för avsättning till förnyelsefond i mer än en förvärvskälla.

5 § Om ett företag, som enligt bestämmelserna i denna lag är skyldigt att betala in medel till förnyelsekonto, inte har gjort detta senast den 15 oktober under taxeringsåret skall som skattepliktig intäkt tas upp ett särskilt tillägg som svarar mot det belopp som sålunda inte har betalats in till riksbanken.

6 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, statens industriverk kan besluta att förnyelsefond får tas i anspråk för ändamål som avses i 7 § första stycket. Beslut som nu sagts skall förses med de villkor som är påkallade och kan gälla samtliga företag, företag av viss beskaffenhet eller visst eller vissa företag.

Förnyelsefond som har avsatts i viss förvärvskälla får tas i anspråk i samma förvärvskälla eller i annan förvärvskälla inom inkomstlagen jordbruksfastighet och rörelse. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, statens industriverk får, om det finns särskilda skäl, medge att förnyelsefond som avsatts i förvärvskälla inom inkomstlagen jordbruksfastighet eller rörelse tas i anspråk i inkomstslaget annan fastighet.

Till ansökan att ta förnyelsefond i anspråk skall fogas yttranden från de lokala arbetstagarorganisationer som är bundna av kollektivavtal i förhållande till företaget. Ansökningen skall avslås om organisationer som har avstyrkt ansökningen företräder fler anställda hos företaget än organisationer som har lämnat ansökningen utan erinran. Har berörda centrala arbetstagarorganisationer träffat överenskommelse om annan ordning för de anställdas inflytande än vad som nu sagts gäller dock vad som föreskrivs i överenskommelsen.

Saknas lokala arbetstagarorganisationer som avses i föregående stycket skall de anställda på lämpligt sätt beredas tillfälle att avge yttrande. Även sådant yttrande skall fogas till företagets ansökan.

Beslut om att förnyelsefond får tas i anspråk skall tillställas företaget, riksbanken och länsstyrelsen.

7 § Förnyelsefond får tas i anspråk för utgifter för utbildning av arbetstagarer hos företaget samt för utgifter för forskning och utvecklingsarbete. Om det finns synnerliga skäl får regeringen medge att förnyelsefond tas i anspråk för annat ändamål än nu sagts.

Belopp, som har avsatts till förnyelsefond, får tas i anspråk endast för arbete som utförs, inventarier som levereras och i övrigt kostnader som hänför sig till tid efter bokslutsdagen.

Ianspråktagande av förnyelsefond får inte avse begagnade inventarier. I fråga om inventarier som företaget har anskaffat från en näringsidkare med vilken företaget är förbundet i väsentlig ekonomisk intressegemenskap får fonden tas i anspråk endast om inventarierna har tillverkats under beskattningsåret.

Om förnyelsefond får tas i anspråk för byggnadsarbete eller arbete på markanläggning får företaget, såvida arbetet hänför sig till flera beskattningsår och avdrag på grund av arbetet inte redan har skett, under det sista året ta fonden i anspråk för avskrivning av tillgångarna eller för täckande av kostnaderna med högst ett belopp som svarar mot uppkomna kostnader under de ifrågavarande åren. Vad nu sagts gäller också i fråga om ny- eller ombyggnad av fartyg eller luftfartyg och i fråga om byggnadsinventarier och markinventarier.

Med byggnader, inventarier och markanläggningar förstås vid tillämpning av denna lag tillgångar som vid inkomsttaxeringen behandlas enligt de bestämmelser som gäller för byggnader, maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier respektive markanläggningar. Motsvarande gäller i fråga om byggnadsinventarier och markinventarier. Som inventarier anses dock inte tillgångar som avses i punkt 6 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen (1928: 370).

8 § Har beslut enligt 6 § meddelats får företaget från förnyelsekontot ta ut medel som svarar mot den del av förnyelsefonden som får tas i anspråk. Utbetalning får inte göras före utgången av juni månad det år då den mot inbetalningen svarande avsättningen har prövats vid taxeringen i första instans.

Har utbetalning skett skall ett belopp som svarar mot det utbetalade beloppet tas i anspråk av förnyelsefonden i enlighet med beslutet.

9 § Sedan fem år har förflutit från den dag då inbetalning på förnyelsekonto har gjorts, har företaget rätt att efter uppsägning hos riksbanken få tillbaka den kvarstående delen av medlen. Därvid skall en mot återbetalningen svarande del av fonden omedelbart tas upp som skattepliktig intäkt i den förvärvskälla där fondavsättningen har gjorts.

Om det finns synnerliga skäl, får regeringen medge att återbetalningen sker före utgången av den i första stycket angivna tiden.

10 § Har en förnyelsefond eller en del av en sådan fond tagits i anspråk enligt denna lag, utgör det ianspråktagna beloppet inte skattepliktig intäkt. Å andra sidan får sådana utgifter, för vilka fonden har tagits i anspråk, vid taxeringen inte dras av som driftkostnad. Har fonden tagits i anspråk för anskaffning av en anläggningstillgång, skall vid beräkning av avskrivningsunderlag för tillgången räknas endast den del av utgifterna som inte har täckts av det ianspråktagna beloppet.

11 § Förnyelsefond skall återföras till beskattning om

- a) fonden har tagits i anspråk utan tillstånd,
- b) medel har tagits ut från förnyelsekonto med stöd av beslut enligt 6 § utan att en mot de utbetalade medlen svarande del av fonden har tagits i anspråk i enlighet med beslutet,
- c) företaget har träffat avtal om överlåtelse eller pantsättning av medel på förnyelsekonto,
- d) företaget vid beskattningsårets utgång inte driver jordbruk, skogsbruk, fastighetsförvaltning eller rörelse,
- e) företaget genom fusion enligt 14 kap. 1, 2 eller 8 § aktiebolagslagen (1975: 1385), 96 § 1 mom. lagen (1951: 308) om ekonomiska föreningar eller 78 § lagen (1955: 416) om sparbanksverksamhet skall anses upplöst och fonden inte enligt fjärde stycket har övertagits av det övertagande företaget,
- f) beslut har fattats att företaget skall träda i likvidation eller
- g) beslut har meddelats att företaget skall försättas i konkurs.

Återföringen till beskattning skall göras i den förvärvskälla där avsättningen har gjorts.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, statens industriverk får, om det finns särskilda skäl, medge att en förnyelsefond, som skall återföras till beskattning enligt första stycket d, får behållas under viss tid. Efter utgången av denna tid skall den kvarstående fonden återföras till beskattning i enlighet med vad som nyss sagts.

Vid sådan fusion, som avses i 2 § 4 mom. lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt, får moderbolaget eller den övertagande föreningen i beskattningsavseende överta en förnyelsefond. Har fonden övertagits skall det anses som om moderbolaget eller den övertagande föreningen har gjort inbetalning till riksbanken den dag då dotterbolaget eller den överlåtande föreningen gjorde inbetalningen. Vad som har sagts nu gäller även i fråga om fusion enligt 78 § lagen om sparbanksverksamhet.

Vad i första – fjärde styckena sägs om förnyelsefond skall i förekommande fall gälla en del av en sådan fond.

12 § Om en förnyelsefond skall återföras till beskattning enligt 11 § första stycket skall som skattepliktig intäkt i den förvärvskälla, där avsättning-

en har gjorts, tas upp ett särskilt tillägg som svarar mot 50 procent av det återförda beloppet.

Regeringen får, om det finns synnerliga skäl, medge befrielse från tillägget.

13 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, statens industriverk får, om det finns särskilda skäl, medge att ett företags förnyelsefond helt eller delvis övertas av ett annat företag. För sådant medgivande krävs

a) att det ena företaget är moderföretag och det andra företaget dess helägda dotterföretag eller

b) att båda företagen är helägda dotterföretag till samma moderföretag eller

c) att det ena företaget är ett svenskt aktiebolag vars aktier till mer än 90 procent ägs av moderföretaget tillsammans med eller genom förmedling av ett eller flera av dess helägda dotterföretag och det andra företaget antingen är ett annat sådant aktiebolag eller också moderföretaget eller dess helägda dotterföretag.

Vid tillämpningen av det föregående stycket avses med moderföretag svenskt aktiebolag, svensk ekonomisk förening eller svensk sparbank och med helägt dotterföretag svenskt aktiebolag vars aktier till mer än 90 procent ägs av moderföretaget.

I beslut om övertagande av en förnyelsefond skall anges i vilken förvärvskälla hos det övertagande företaget som fonden skall anses avsatt.

Riksbanken skall på framställning av det överlåtande företaget överföra medel, som svarar mot den del av förnyelsefonden som skall övertas med stöd av beslutet, från företagets förnyelsekonto till ett motsvarande konto för det övertagande företaget.

Har en förnyelsefond övertagits skall det anses som om det övertagande företaget gjort avsättning till fonden och inbetalning till riksbanken vid den tidpunkt då det överlåtande företaget gjorde avsättningen och inbetalningen.

14 § Medel, som har betalats in på förnyelsekonto, får utbetalas endast

a) i fall som avses i 8 § första stycket,

b) i fall som avses i 9 §,

c) om förnyelsefond i fall som avses i 11 § första stycket d och e helt eller delvis har återförts till beskattning,

d) om beslut har meddelats att företaget skall försättas i konkurs,

e) om förnyelsefond helt eller delvis har överförts till ett annat företag och medlen därför skall överföras till det andra företagens förnyelsekonto eller

f) om företaget har inbetalat mer än det belopp som skall betalas in på kontot.

Tidigare inbetalade medel skall anses ha utbetalats före senare inbetalade medel.

I fall som avses i första stycket c skall länsstyrelsen på framställning av företaget besluta om utbetalning av medel som svarar mot den del av fonden som har återförts till beskattning i den mån medlen inte tidigare har återgått till företaget.

I fall som avses i första stycket f skall länsstyrelsen på framställning av företaget besluta om utbetalning av det överskjutande beloppet.

Har medel betalats ut från ett förnyelsekonto skall riksbanken underrätta statens industriverk och länsstyrelsen om detta.

15 § Företag som skall betala in medel till förnyelsekonto skall i självdeklarationen lämna uppgifter om beräkningen som skall ligga till grund för inbetalningsskyldigheten. Uppgifterna skall lämnas på blankett enligt formulär som fastställs av riksskatteverket.

Företag som vid beskattningsårets utgång har förnyelsefond eller som under beskattningsåret har avvecklat sin förnyelsefond skall i självdeklarationen lämna uppgifter om fondens storlek, användning och avveckling. Uppgifterna skall lämnas i två exemplar på blankett enligt formulär som fastställs av riksskatteverket. Till deklarationen skall fogas bevis från riksbanken angående inbetalning på förnyelsekonto.

Efter anmaning är ett företag, som avses i 1 §, skyldigt att lämna uppgifter enligt första stycket. Anmaningen får utfärdas av chef för taxeringsenhet eller revisionsenhet, taxeringsnämnd eller taxeringsintendent. I anmaningen får vite föreläggas. Bestämmelserna om vite i 123–125 §§ taxeringslagen (1956: 623) gäller i tillämpliga delar på sådant vite.

16 § Taxeringsnämnden skall, i fråga om företag som nämnden skall taxera till statlig inkomstskatt, lämna uppgift till länsstyrelsen om förnyelsefonder som finns vid beskattningsårets utgång och förnyelsefonder som har avvecklats under beskattningsåret. Har uppgifter enligt 15 § första stycket inte lämnats av företag, som kan antas vara skyldiga att göra detta, skall taxeringsnämnden anmäla detta till länsstyrelsen.

17 § Länsstyrelsen skall snarast möjligt efter det att taxeringsnämndernas arbete beträffande visst års taxering har avslutats till statens industriverk översända de i 15 § andra stycket angivna uppgifterna. Sådana uppgifter behöver inte lämnas beträffande företag som inte har medgivits avdrag för avsättning till förnyelsefond. Har beslut om avdrag för avsättning till förnyelsefond eller ianspråktagande av fonden ändrats, skall länsstyrelsen snarast meddela statens industriverk detta.

18 § Förnyelsefonder skall stå under tillsyn av statens industriverk. Företag med förnyelsefond skall på anmaning till verket lämna de uppgifter om fondens storlek, användning och avveckling som verket behöver.

Hos statens industriverk och länsstyrelsen skall föras register över förnyelsefonder.

Hos riksbankens huvudkontor i Stockholm skall föras register över samtliga förnyelsekonton.

19 § Statens industriverks beslut enligt denna lag får överklagas hos regeringen genom besvär.

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos kammarrätten genom besvär. Kammarrättens beslut får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1985.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1979:609) om allmän investeringsfond

Härigenom föreskrivs att 3, 8, 9 och 14 §§ lagen (1979: 609) om allmän investeringsfond skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Avdrag medges inte med högre belopp än *två gånger* det belopp som har inbetalats på räntelöst konto i riksbanken (konto för investering). För att medföra rätt till avdrag skall inbetalningen ha kommit riksbankskontor till handa under det beskattningsår som avsättningen avser eller därefter men senast den dag, då företaget enligt 34 § 1 mom. eller 34 § 2 mom. taxeringslagen (1956:623) skall ha avlämnat *allmän* självdeklaration för beskattningsåret.

Avdrag medges inte med högre belopp än *fyra tredjedelar* av det belopp som har inbetalats på räntelöst konto i riksbanken (konto för investering). För att medföra rätt till avdrag skall inbetalningen ha kommit riksbankskontor till handa under det beskattningsår som avsättningen avser eller därefter men senast den dag, då företaget enligt 34 § 1 mom. eller 34 § 2 mom. taxeringslagen (1956:623) skall ha avlämnat självdeklaration för beskattningsåret.

Inbetalning som har gjorts senare än vad som sägs i första stycket men senast den 30 juni under taxeringsåret skall, om företaget begär det, medföra samma rätt till avdrag. I nu avsedda fall skall företaget betala en särskild avgift till statsverket. Avgiften är fyra procent eller – om inbetalning har gjorts senast en vecka efter den i första stycket angivna dagen – en procent av det för sent inbetalade beloppet.

Den särskilda avgiften skall betalas inom den tid som länsstyrelsen bestämmer. Betalas inte avgiften inom föreskriven tid utgår restavgift enligt 58 § 1 mom. första stycket uppbördslagen (1953:272) på avgiftsbeloppet. Den särskilda avgiften och restavgiften får drivas in i den ordning som gäller för indrivning av restförd skatt enligt uppbördslagen.

Avgifterna är inte avdragsgilla vid inkomsttaxeringen.

8 §

Har beslut enligt 4 eller 6 § meddelats får företaget från konto för investering ta ut medel som svarar mot *hälften* av den del av den allmänna investeringsfonden som skall eller får tas i anspråk. Utbetalning får inte göras före utgången av november månad det år då den mot inbetalningen svarande avsättningen har prövats vid taxeringen i första instans.

Har utbetalning skett skall ett belopp som svarar mot *två gånger* det utbetalade beloppet tas i anspråk av den allmänna investeringsfonden i enlighet med beslutet.

Har beslut enligt 4 eller 6 § meddelats får företaget från konto för investering ta ut medel som svarar mot *tre fjärdedelar* av den del av den allmänna investeringsfonden som skall eller får tas i anspråk. Utbetalning får inte göras före utgången av november månad det år då den mot inbetalningen svarande avsättningen har prövats vid taxeringen i första instans.

Har utbetalning skett skall ett belopp som svarar mot *fyra tredjedelar* av det utbetalade beloppet tas i anspråk av den allmänna investeringsfonden i enlighet med beslutet.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §¹

Sedan fem år har förflutit från ingången av det kalenderår under vilket inbetalning till konto för investering har gjorts, får företaget utan särskilt tillstånd ta ut medel som svarar mot trettio procent av de inbetalade medlen minskat med medel som under femårsperioden har betalats ut enligt 14 § första stycket (fria sektorn). Med inbetalade medel avses inte medel som företaget enligt 13 § fjärde stycket har övertagit från annat företag.

Har företaget tagit ut medel ur den fria sektorn skall under det beskattningsår, då uttaget skett, ett belopp som svarar mot *två gånger* de utbetalade medlen tas i anspråk av den allmänna investeringsfonden för ändamål som avses i 5 § första stycket a)–d).

Har företaget tagit ut medel ur den fria sektorn skall under det beskattningsår, då uttaget skett, ett belopp som svarar mot *fyra tredjedelar* av de utbetalade medlen tas i anspråk av den allmänna investeringsfonden för ändamål som avses i 5 § första stycket a)–d).

14 §²

Medel, som har inbetalats till konto för investering, får utbetalas endast

- a) i fall som avses i 8 § första stycket.
- b) i fall som avses i 9 § första stycket.
- c) om allmän investeringsfond i fall som avses i 11 § första stycket a)–g) helt eller delvis har återförts till beskattning.
- d) om beslut har meddelats att företaget skall försättas i konkurs.
- e) om allmän investeringsfond helt eller delvis har överförs till annat företag och medlen därför skall överföras till annat företags konto för investering eller
- f) om företaget för visst beskattningsår inbetalat mer än *hälften* av det belopp som företaget avser att avsätta till allmän investeringsfond eller för vilket avdrag vid taxeringen har medgetts enligt bestämmelserna i 2 §.

f) om företaget för visst beskattningsår inbetalat mer än *tre fjärdedelar* av det belopp som företaget avser att avsätta till allmän investeringsfond eller för vilket avdrag vid taxeringen har medgetts enligt bestämmelserna i 2 §.

Tidigare inbetalade medel skall anses ha utbetalats före senare inbetalade medel.

I fall som avses i första stycket c) skall länsstyrelsen på framställning av företaget besluta om utbetalning av medel som svarar mot *hälften* av den återförda fonden i den mån medlen inte tidigare har återgått till företaget. Sådant beslut får inte utan medgivande av taxeringsintendent fattas förrän taxeringen för det

I fall som avses i första stycket c) skall länsstyrelsen på framställning av företaget besluta om utbetalning av medel som svarar mot *tre fjärdedelar* av den återförda fonden i den mån medlen inte tidigare har återgått till företaget. Sådant beslut får inte utan medgivande av taxeringsintendent fattas förrän taxeringen

¹ Senaste lydelse 1981: 299.

² Senaste lydelse 1981: 299.

Nuvarande lydelse

beskattningsår, då återföringen har skett, har vunnit laga kraft.

Föreslagen lydelse

för det beskattningsår, då återföringen har skett, har vunnit laga kraft.

I fall som avses i första stycket f) skall länsstyrelsen på framställning av företaget besluta om utbetalning av det överskjutande beloppet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1985. Därvid gäller följande.

1. De nya bestämmelserna i 3 § tillämpas första gången vid 1985 års taxering. Äldre bestämmelser tillämpas dock vid denna taxering för företag vars räkenskapsår avslutas före den 31 december 1984.

2. Äldre bestämmelser i 8, 9 och 14 §§ tillämpas om inbetalning av de ifrågavarande medlen till konto för investering har gjorts enligt de äldre bestämmelserna i 3 §.

3. Har avdrag vid 1985 års taxering medgetts på grundval av den äldre lydelsen av 3 § skall länsstyrelsen vid behov underrätta riksbanken om detta. Riksbanken skall vid underrättelse enligt 15 § sista stycket ange om det utbetalade beloppet avser medel som inbetalats enligt de äldre eller de nya bestämmelserna i 3 §.

FINANSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1984-11-01

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden I. Carlsson, Feldt, Sigurdsen, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Bodström, Göransson, Dahl, R. Carlsson, Hellström, Thunborg, Wickbom

Föredragande: statsrådet Feldt

Proposition om förnyelsefonder, m. m.

1 Inledning

I propositionen om vissa ekonomisk-politiska åtgärder, m. m. (prop. 1984/85: 45) som överlämnades till riksdagen den 24 oktober 1984 anförde jag att det fanns skäl att överväga att införa ett obligatoriskt fondsystem avseende 1985 års vinster (förnyelsefonder). Fonderna skulle ta sikte på att främja utbildning av de anställda i företagen samt forskning och utvecklingsarbete. I propositionen uttalade jag vidare att det fanns anledning att höja inbetalningskvoten i samband med avsättning till allmän investeringsfond. Jag återkommer nu till dessa förslag.

Först tar jag upp frågor rörande de aviserade förnyelsefonderna. Därefter behandlar jag ändringen beträffande de allmänna investeringsfonderna.

2 Föredragandens överväganden

2.1 Förnyelsefonder

Allmänna synpunkter

Det samlade kunnande som finns hos ett företag har under senare tid fått ökad betydelse för företagets existens och utveckling. Välutbildade anställda höjer produktiviteten och förbättrar därmed företagets konkurrenskraft. Den tekniska utvecklingen har inom många områden förändrat och skärpt kraven på personalens kompetens. Samtidigt leder en höjd utbildningsnivå normalt till intressantare arbetsuppgifter och större arbetstillfredsställelse för de anställda.

Av det anförda följer att vår levnadsstandard i hög grad är beroende av

att tillräckliga resurser avsätts för att öka den tekniska och administrativa kompetensen i företagen. Statsmakterna har en mycket viktig uppgift i detta sammanhang bl. a. genom sitt ansvar för utbildningsväsendet och stödet till forskningen. Som framgår av det utvecklingsavtal som år 1982 träffats mellan SAF, LO och PTK är det emellertid också det enskilda företags skyldighet att medverka till att de anställda utbildas för de nya arbetsuppgifter som kan uppkomma genom teknisk utveckling och andra förändringar på arbetsplatsen. Utbildningen kan ta sikte på såväl tekniska som organisatoriska frågor. Här kan ett särskilt fondsystem – förnyelsefonder – få en betydelsefull funktion. Avsättningen till förnyelsefond innebär nämligen att en del av vinsten stannar i företaget och reserveras för kommande utgifter för utbildning eller forskning och utvecklingsarbete. Ett företags förnyelsefond bör i princip kunna användas endast om företagsledning och anställda är ense om detta. Därigenom kommer samtliga kategorier anställda in i beslutsprocessen och kan påverka hur fonderna bäst skall utnyttjas för de angivna ändamålen.

F. n. pågår förhandlingar mellan arbetsmarknadens parter om lönerna för år 1985. Jag förutsätter att förnyelsefonderna beaktas vid beräkningen av tillgängligt löneutrymme. Förnyelsefonderna kan därigenom medverka till att löneökningen hålls på en samhällsekonomiskt försvarbar nivå.

Mot den nu redovisade bakgrunden anser jag att det aviserade systemet med förnyelsefonder bör genomföras. Avsättning till förnyelsefond skall avse 1985 års vinster. Bestämmelserna om fonderna bör tas in i en särskild lag om inbetalning på förnyelsekonto. Lagen bör tekniskt sett utformas som lagen (1982: 1185) om inbetalning på särskilt investeringskonto, vilken i sin tur bygger på lagen (1980: 456) om insättning på tillfälligt vinstkonto. Utgångspunkten är således att vissa juridiska personer åläggs att betala in ett belopp motsvarande viss del av företags vinst till ett spärrat, räntelöst konto i riksbanken. Det inbetalda beloppet blir avdragsgillt vid inkomsttaxeringen om företaget gör en motsvarande avsättning till en förnyelsefond i sina räkenskaper.

Inbetalningen på förnyelsekonto bör avse ett belopp motsvarande 10 % av årsvinsten. Årsvinster under 500 000 kr. bör inte obligatoriskt ligga till grund för inbetalning. Spärrtiden för medel som inte kunnat disponeras för tillåtet ändamål bör bestämmas till fem år. Fonderna bör således vara ägnade att finansiera även långsiktiga projekt.

De nuvarande investeringsfonderna syftar främst till att stimulera investeringar i realkapital. Förnyelsefonderna tar däremot sikte på satsningar i kunnande. En lämplig utgångspunkt för användningen är därför enligt min mening de ändamål som anges i det nyssnämnda utvecklingsavtalet.

Jag övergår nu till att kommentera lagförslaget. Kommentaren avser främst de delar där förslaget avviker från tidigare fondlagstiftning. I övrigt får jag hänvisa till förarbetena till lagstiftningen om tillfälliga vinstfonder och särskilda investeringsfonder.

Tillämpningsområdet (1 §)

I *första stycket* anges vilka företag som skall betala in medel på förnyelsekonto. Inbetalningsskyldigheten omfattar svenska aktiebolag, svenska ekonomiska föreningar, svenska sparbanker och svenska ömsesidiga skadeförsäkringsanstalter. Jämfört med de särskilda investeringsfonderna har kretsen av inbetalningsskyldiga företag utvidgats till att avse förutom försäkringsaktiebolagen även de ömsesidiga skadeförsäkringsanstalterna. Utvidgningen har gjorts med hänsyn till önskemål om konkurrensneutralitet inom försäkringsbranschen. Jag kan här erinra om att de ömsesidiga skadeförsäkringsanstalterna numera även har rätt att göra avsättning till investeringsfond enligt lagen (1979: 609) om allmän investeringsfond.

Enligt första stycket krävs vidare för inbetalningsskyldighet att företagets huvudsakliga verksamhet avser jordbruk, skogsbruk, fastighetsförvaltning eller rörelse. Investmentföretag och andra företag som förvaltar värdepapper berörs alltså inte av fondsystemet.

Av paragrafens *sista stycke* framgår att livförsäkringsanstalter samt bostadsföreningar och andra bostadsföretag som schablontaxeras vid inkomstbeskattningen är undantagna från lagens tillämpningsområde. Dessa företag kan alltså inte betala in medel på förnyelsekonto. I förhållande till den särskilda investeringsfonden har undantagsregeln utökats med livförsäkringsbolagen. Ändringen kan ses som en anpassning till vad som i praktiken gällt. De särskilda reglerna för beräkning av dessa bolags inkomster har nämligen alltid ansetts utgöra grund för individuella dispenser från den obligatoriska fondlagstiftningen.

Omfattningen av inbetalningsskyldigheten (2 §)

I *första stycket* anges inbetalningsskyldighetens storlek. I första meningen föreskrivs att inbetalning på förnyelsekonto skall göras med ett belopp som motsvarar 10 % av företagets justerade årsvinst. Fråga skall vara om årsvinsten under det räkenskapsår för vilket taxering i första instans sker år 1986 eller – om företaget på grund av förlängning av räkenskapsåret inte skall taxeras detta år – år 1987. Av andra meningen framgår att inbetalningen inte är obligatorisk för företag vars justerade årsvinst understiger 500 000 kr. Minsta obligatoriska inbetalning är alltså 50 000 kr.

Det är synnerligen svårt att uppskatta hur stora de sammanlagda inbetalningarna på förnyelsekontona blir. F. n. är jag inte beredd att uttala mig mer precist än att beloppet torde ligga mellan 5 och 10 miljarder kr.

Arbetstagarorganisationernas inflytande (6 §)

Lagstiftningen om vinstfonder och allmänna och särskilda investeringsfonder innehåller bestämmelser om att berörda arbetstagarorganisationer skall beredas tillfälle att avge yttrande över en ansökan om fondutnyttjande. Något formellt hinder mot att bifalla ansökningen trots att de anställda avstyrker den föreligger inte. De anställda har således inte någon

vetorätt. I de fåtal fall då en ansökan avstyrkts av en majoritet av de anställda har den dock regelmässigt avslagits.

Även i fråga om förnyelsefonderna bör utgångspunkten vara att ett företag, som vill få ut medel från sitt förnyelsekonto i riksbanken innan spärrtiden gått till ända, skall göra en ansökan hos statens industriverk (SIND). Enligt *tredje stycket första meningen* skall till ansökningen fogas yttranden från de lokala arbetstagarorganisationer som är bundna av kollektivavtal i förhållande till företaget. Med lokal arbetstagarorganisation avses i enlighet med lagen (1976: 580) om medbestämmande i arbetslivet (MBL) sådan sammanslutning av arbetstagare som är part i lokala förhandlingar med arbetsgivaren, t. ex. klubbar eller avdelningar. Förnyelsefondernas ändamål liksom det förhållandet att de ingår som ett led i löneförhandlingarna motiverar i detta fall att anställda som omfattas av kollektivavtal tillerkänns ett starkare inflytande än vad som gäller vid utnyttjande av investeringsfonder. Som huvudregel gäller därför enligt *andra meningen* att en ansökan skall avslås om arbetstagarorganisationer som avstyrker ansökningen företräder fler anställda hos företaget än organisationer som godtar den. Denna majoritetsregel bör gälla även om företaget har andra anställda än sådana som företräds av avtalslutande organisationer.

Majoritetsregeln innebär att en arbetstagarorganisation som företräder obetydligt fler anställda än de andra organisationerna hos företaget ensam kan utöva vetorätten. Detta kan teoretiskt sett ge majoritetsorganisationen ett omotiverat starkt inflytande i samband med utnyttjandet av förnyelsefonderna. För att minska risken för olämplig tillämpning av majoritetsregeln och för att understryka önskvärdheten av enighet har en kompletterande regel införts i *tredje meningen*. Denna kompletteringsregel ger berörda centrala arbetstagarorganisationer möjlighet att komma överens om att majoritetsregeln skall ersättas med exempelvis krav på kvalificerad majoritet eller enhällighet. Föreligger en sådan överenskommelse blir alltså innehållet i denna bindande vid tillståndsgivningen i stället för majoritetsregeln. Samtliga centrala arbetstagarorganisationer som företräder anställda hos företaget skall ha biträtt överenskommelsen för att denna skall vara giltig. Med central arbetstagarorganisation avses förbund eller därmed jämförlig sammanslutning av arbetstagare (jfr 6 § MBL).

Det kan förekomma att ett företag med förnyelsefond inte har träffat kollektivavtal med någon arbetstagarorganisation. Önskar ett sådant företag utnyttja sin fond bör de anställda i företaget på lämpligt sätt beredas tillfälle att yttra sig över ansökningen. En bestämmelse om detta finns i *fjärde stycket*. Föreligger skilda uppfattningar mellan företagsledning och de anställda bör den praxis som i liknande fall tillämpas i fråga om de särskilda investeringsfonderna vara vägledande.

Frågor som gäller utnyttjande av förnyelsefonder kan beredas direkt mellan företagsledning och de fackliga organisationerna eller i särskilda samarbetsorgan. Vilken ordning som är lämpligast får lösas i det enskilda

fallet. I de fall företags ansökan föregås av primär förhandling enligt 11 § MBL torde många gånger förhandlingsprotokollet kunna fogas som yttrande till fondansökningen.

Förnyelsefondens ändamål (7 §)

De särskilda investeringsfonderna tar – liksom de allmänna investeringsfonderna – sikte på investeringar i realkapital. Fråga kan vara om byggnadsarbeten, arbeten på olika slag av markanläggningar och inköp av inventarier. Fonderna kan vidare – även om det inte är lika förmånligt från skattesynpunkt – finansiera kostnader för exempelvis utbildning, forskning och utvecklingsarbete samt marknadsföring utomlands. Som jag i det föregående framhållit är förnyelsefonderna inriktade på annat än realinvesteringar. En förnyelsefonds uppgift är att finansiera utgifter för utbildning av anställda hos företaget samt forskning och utvecklingsarbete. Fondens användningsområde framgår av bestämmelsen i *första stycket första meningen*.

Fondutnyttjande för utbildning bör – i enlighet med grunderna i det tidigare nämnda utvecklingsavtalet – syfta till att förbättra de anställdas möjligheter att utföra arbetsuppgifter i företaget. Med tanke bl.a. på fondernas anknytning till avtalsförhandlingarna på arbetsmarknaden är det enligt min mening angeläget att särskild hänsyn tas till de grupper av anställda som hittills fått liten del av utbildningsresurserna. För nyrekryterad arbetskraft föreligger också normalt ett påtagligt utbildningsbehov. Jag vill även fästa uppmärksamheten på det förhållandet att kvinnor ofta innehar befattningar som riskerar att bortrationaliseras vid införandet av ny teknik i företagen. Utbildningen kan äga rum inom företaget eller externt t. ex. hos studieförbund, genom anlitan av de resurser som finns hos AMU-center eller hos det reguljära utbildningsväsendet. Erinras kan också om den utbildning som bedrivs av Stiftelsen Institutet för företagsutveckling (SIFU). Enligt vad jag har erfarit avser chefen för utbildningsdepartementet att i annat sammanhang återkomma till frågor som rör principer för uppdragsverksamhet när statliga och kommunala utbildningsanordnare utnyttjas för den här aktuella utbildningen. Det kan också finnas anledning att i det sammanhanget beröra konsekvenserna för det reguljära utbildningsväsendet av den förstärkning av de samlade utbildningsinsatserna i landet som förnyelsefonderna möjliggör.

Som jag inledningsvis anför är satsning på forskning och utveckling en viktig förutsättning för företagens existens och expansion. Detta gäller såväl den verksamhet som bedrivs inom företagen som den forskning som finansieras av samhället.

I forskningspropositionen (prop. 1983/84: 107) underströks att det såväl inom regeringen som industrin finns en stark medvetenhet om grundforskningens betydelse för industrins långsiktiga förnyelse. Önskvärdheten av en utökad samverkan kring den grundläggande forskningen betonades.

Mot denna bakgrund anser jag det angeläget att förnyelsefonderna även skall kunna finansiera forsknings- och utvecklingsinsatser vid universitet och högskolor eller andra organ som är av betydelse för företagens långsiktiga utveckling. Det kan t.ex. gälla finansiering av vetenskaplig utrustning.

Det bör betonas att användningsområdet för fonderna – oavsett om det gäller interna eller externa insatser – inte är begränsat till åtgärder av teknisk eller naturvetenskaplig natur. Fonderna bör kunna utnyttjas även för t.ex. ekonomiskt och administrativt inriktat forsknings- och utvecklingsarbete. Även mera marknadsinriktade utvecklingsprojekt bör kunna ingå i användningsområdet.

Jag vill i sammanhanget understryka att avsikten med förnyelsefonderna är att de skall stimulera till insatser som annars inte skulle komma till stånd. Användningen av fonderna skall således leda till ökade insatser på de aktuella områdena. Det kan vara ändamålsenligt att företagsledningen och organisationerna kommer överens om riktlinjer för hur de resurser som ställs till förfogande skall utnyttjas.

I fråga om arten av utgifter för de aktuella ändamålen vill jag framhålla att förnyelsefonden i första hand är avsedd för löpande omkostnader, dvs. sådana kostnader som är direkt avdragsgilla vid taxeringen. Vad gäller utbildning kan fråga vara om kostnader för hela kurser, ersättningar till lärare eller instruktörer eller hyra av utbildningsmaterial. Inget hindrar emellertid att förnyelsefonden utnyttjas även för investeringar i byggnader och utrustning i samband med utbildning, forskning eller utvecklingsarbete. Däremot bör anskaffning av tillgångar som över huvud taget inte är avdragsgilla inte kunna finansieras med hjälp av förnyelsefond.

Jag vill betona att SIND:s prövning av ändamålet för ett fondutnyttjande normalt bör stanna vid ett konstaterande av att de formella villkoren är uppfyllda. SIND behöver således inte göra någon kvalitativ bedömning av den tilltänkta utbildningen, forskningen eller utvecklingsarbetet. Motsvarande bör gälla även i de fall då prövningen ligger hos regeringen. Den faktiska beslutanderätten bör med andra ord ligga hos företaget och de anställda. Detta torde i hög grad vara ägnat att minska de administrativa problemen. Enligt min uppfattning kan det vara lämpligt att SIND i samråd med arbetsmarknadens parter utformar ansökningsblanketter m. m. för att åstadkomma enklast möjliga handläggningsrutiner.

Det kan undantagsvis vara motiverat att ett företag får använda sin förnyelsefond för andra ändamål än utbildning eller forskning och utvecklingsarbete. En sådan dispensregel vad gäller användningsområdet finns i *första stycket andra meningen*. För att dispensregeln skall få tillämpas bör krävas att det föreligger synnerliga skäl. Regeln bör således användas mycket restriktivt. Beslutanderätten bör ligga hos regeringen och alltså inte delegeras till SIND.

Dispensregeln kan bli tillämplig om ett företag har investeringar i anläggningar eller utgifter för utlandssatsningar som är av avgörande betydelse

för företagets framtid och som kan genomföras endast under förutsättning att förnyelsefonden får användas. Ett annat fall som kan komma i fråga är om ett företag med angelägna investeringar har en förnyelsefond som vida överstiger rimliga utgifter för utbildning, forskning eller utvecklingsarbete. Även ett företag som befinner sig i en allvarlig ekonomisk kris kan tänkas falla in under dispensregeln. Jag vill betona att de anställdas inställning har lika stor betydelse när dispensregeln tillämpas som vid den ordinarie tillståndsgivningen.

Av paragrafens *andra stycke* framgår att ett belopp, som har avsatts till förnyelsefond, får tas i anspråk endast för arbete som utförs, inventarier som levereras och i övrigt kostnader som hänför sig till tid efter bokslutsdagen. Bestämmelsen överensstämmer med vad som gäller i annan fondlagstiftning. För ett företag med kalenderår som räkenskapsår innebär bestämmelsen att förnyelsefonden kan användas för utgifter för utbildning, forskning eller utvecklingsarbete fr. o. m. den 1 januari 1986. Utgifter som är hänförliga till år 1985 kan dock finansieras genom företagets allmänna eller särskilda investeringsfond. Inget hindrar exempelvis att ett utbildningspaket som har påbörjats under år 1985 finansieras med investeringsfonder under år 1985 och därefter med förnyelsefonden. Fondsystemen kan alltså medverka till ökad utbildning, forskning eller utvecklingsarbete redan fr. o. m. nästa år.

Företagen skall betala in medel på förnyelsekonton senast i samband med att självdeklaration avges, dvs. normalt under våren 1986. Inbetalningsskyldigheten måste fullgöras även om fonden får utnyttjas för utgifter fr. o. m. ingången av år 1986. Tidigaste dag för utbetalning är den 1 juli 1986. För att den tillståndsgivande myndigheten skall kunna ange en så tidig utbetalningsdag krävs i princip att utgifterna hänför sig till första halvåret 1986. Om ett fondmedgivande avser exempelvis ett utbildningsprogram som sträcker sig över längre tid skall utbetalningarna från riksbanken ske i omgångar under utbildningstiden.

Spärrtid (9 §)

Inbetalade medel är låsta i fem år räknat från den dag då inbetalningen har gjorts. Under denna tid får utbetalning från förnyelsekonto göras endast om företaget har fått tillstånd att utnyttja förnyelsefonden. För ett företag som av någon anledning inte fått sådant tillstånd är medlen däremot spärrade under hela femårsperioden. Bestämmelsen framgår av *första stycket*.

I *andra stycket* finns – i likhet med tidigare fondsystem – en dispensregel intagen.

2.2 De allmänna investeringsfonderna

Den första lagstiftningen om investeringsfonder kom år 1938. Väsentliga ändringar i reglerna gjordes år 1955. Den senaste större översynen av investeringsfondssystemet skedde år 1979. I det sammanhanget ersattes lagen (1955:256) om investeringsfonder för konjunkturutjämning av lagen (1979:609) om allmän investeringsfond (AIL, ändrad senast 1983:1087).

De allmänna investeringsfonderna är – till skillnad från de särskilda investeringsfonderna och de föreslagna förnyelsefonderna – av frivillig karaktär. Fonderna kan användas av aktiebolag, ekonomiska föreningar, sparbanker och ömsesidiga skadeförsäkringsanstalter.

En avsättning till allmän investeringsfond redovisas hos företaget som en bokslutsdisposition. Avsättningen minskar alltså årets redovisade vinst. Avsättningen är avdragsgill vid beräkning av såväl beskattningsbar inkomst som underlag för vinstdelningsskatt i den mån avsättningen inte överstiger hälften av årets vinst (före skatt och avsättningen). För avdrag krävs vidare att ett belopp motsvarande halva avsättningsbeloppet betalas in på ett räntelöst konto i riksbanken. Inbetalningen skall i princip ske senast den dag då företaget skall lämna självdeklaration.

De allmänna investeringsfonderna får utnyttjas för bl.a. investeringar i byggnader och maskiner, utbildning av anställda, forskning, utvecklingsarbete samt exportfrämjande åtgärder. Normalt krävs tillstånd från SIND. Regeringen anger ramarna för tillståndsgivningen. De nuvarande reglerna på detta område framgår av förordningen (1980:846) om frisläpp av investeringsfonder (ändrad senast 1984:800). En viss del av fonden (den s. k. fria sektorn) får efter fem år utnyttjas utan särskilt tillstånd.

Under senare år har skattesatsen för aktiebolag överstigit den del av avsättningsbeloppet som skall betalas in till riksbanken (inbetalningskvoten). Fr. o. m. år 1985 uppgår skattesatsen till 52 %. Därtill kommer för vissa företag vinstdelningsskatt. Den låga inbetalningskvoten gör att det även för ett företag som inte har några aktuella investeringsprojekt kan te sig mer förmånligt att göra avsättning till investeringsfond än att betala skatt.

Som jag anförde i propositionen om ekonomisk-politiska åtgärder, m.m. finns det således skäl att höja inbetalningskvoten. Jag anser att den bör bestämmas till 75 %. Höjningen leder typiskt sett till att mer likviditet dras in i högkonjunkturlägen och att en större del än hittills av utgifterna för investeringar och andra åtgärder kan finansieras av riksbanksmedlen. Höjningen av inbetalningskvoten är således väl förenlig med investeringsfondssystemets allmänna uppbyggnad.

Höjningen av inbetalningskvoten föranleder ändringar i bl. a. 3 § AIL. I princip bör höjningen slå igenom redan vid 1985 års taxering. Vid denna taxering bör dock undantag göras för företag som inte har kalenderår som räkenskapsår. Ett företag som exempelvis har gjort en avsättning till

allmän investeringsfond i bokslut per den 30 juni 1984 bör således medges avdrag om ett belopp motsvarande 50 % av avsättningsbeloppet betalas in till riksbanken.

I 8, 9 och 14 §§ AIL finns bestämmelser om sambandet mellan den utbetalning som görs från riksbanken och den del av fonden som skall tas i anspråk. Hittills har gällt att ett belopp motsvarande 100/50, dvs. två gånger det utbetalade beloppet skall tas i anspråk. I fortsättningen blir relationen 100/75, dvs. fyra tredjedelar.

Utbetalning från riksbanken sker i första hand av de medel som stått inne längst. I fråga om utbetalade medel som betalats in i samband med 1985 års taxering måste riksbanken känna till om medlen har betalats in enligt de äldre eller de nya bestämmelserna. Detta förutsätter en viss rapportering mellan länsstyrelsen och riksbanken. I övergångsbestämmelserna har därför angetts att länsstyrelsen vid behov skall underrätta riksbanken om avdrag vid 1985 års taxering har medgetts på grundval av de äldre inbetalningsreglerna.

3 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom finansdepartementet upprättats förslag till

1. lag om inbetalning på förnyelsekonto,
2. lag om ändring i lagen (1979:609) om allmän investeringsfond.

Med hänsyn främst till lagstiftningsärendets samband med pågående löneförhandlingar är det angeläget att riksdagen hinner behandla ärendet i år. Jag anser därför att lagrådets yttrande över förslagen inte bör inhämtas.

4 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta lagförslagen.

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.

